

TERUGBLIK

VERSLAG EXTRA LEDENVERGADERING voorafgaand aan ledenavond 23 mei 1990

Deze korte ledenavond werd ingelast om twee nieuwe bestuursleden te kunnen benomen, te weten: Mevrouw L.H. van Keijzerswaard en de heer Drs F.F.M. Repko, beide woonachtige te Hilversum.

Er waren geen tegenkandidaten gesteld. De aanwezige leden steunden het bestuursvoordracht en besloten tot de benoeming.

Mevrouw L.H. van Keijzerswaard zal het secretariaat overnemen van de heer A. van der Schuyt. (Deze overname is inmiddels geschied).

De voorzitter dankte de heer Van der Schuyt voor zijn inspanningen voor het secretariaat gedurende de afgelopen vijf jaar. Hij kondigde tevens aan, dat het bestuur contact heeft met een mogelijke opvolger van de penningmeester, de heer Meijer. Hij hoopte daarover meer te kunnen meedelen op de eerste ledenavond in het nieuwe seizoen, te weten 26 september.

DE ARCHEOLOGIE VAN DE STAD AMERSFOORT

(een wat verlaat) verslag van de ledenavond op 10 januari 1990

Stadsarcheologie is nog maar een betrekkelijk jonge vorm van wetenschap. Weliswaar werd in de grote steden al langer onderzoek gedaan naar hetgeen zich onder de oude bebouwing bevond, wanneer er door brand of verwaarlozing een pand moest worden gesloopt, maar pas de gaten die in en na de tweede wereldoorlog ontstonden door bombardementen en grootschalige nieuwbouwprojecten, gaven het vak ongekende impulsen.

Ook Amersfoort heeft sinds enkele jaren een stadsarcheoloog en wel een hele enthousiaste, drs. Monique Krauer. Op meeslepende wijze vertelde zij op deze ledenavond, georganiseerd in samenwerking met Naerdincklant, eerst over Amersfoort en de archeologie in het algemeen, en na de pauze over een aantal opgravingen in en rond de stad.

Amersfoort, dat in 1259 van de Bisschop van Utrecht stadrechten kreeg, ligt op een knooppunt van land- en waterwegen. Op deze plaats steekt de Utrechtse Heuvelrug in de Gelderse Vallei, en komen vele beken samen, die tenslotte als de rivier de Eem naar de voormalige Zuiderzee stromen. Ontginningen, vanaf de 12de eeuw, in de Gelderse Vallei, maakten Amersfoort tot een belangrijke plaats. In de 13de, 14de en 15de eeuw beleefde de stad een bloeitijd, hetgeen door de bodemvondsten wordt bevestigd. Aardewerk uit de 13de eeuw komt tamelijk algemeen voor, uit de 12de eeuw is het schaars, terwijl uit de eeuw daarvoor zelfs nog helemaal niets gevonden is. Omdat echter vaststaat dat er toen al wel degelijk bewoning was, is dit een interessant probleem. Verder probeert men aan de hand van onderzoek naar oude waterlopen en wegen er achter te komen hoe de stad er in de 12de en 13de eeuw uitzag.

In de 14de en 15de eeuw waren er in de stad vele brouwerijen en een uitgebreide textielnijverheid. In 1450 kwam er een tweede uitleg (de eerste was van rond 1300), en uit deze periode dateren vele interessante glasvondsten (een teken van welstand) uit beerputten. Voor de niet-ingewijde: beerputten zijn doorgaans zeer rijke vindplaatsen, daar men er gewoonlijk ook allerlei huishoudelijk afval in wierp.

Na de pauze ging de spreekster uitvoerig in op de opgraving van de Onze Lieve Vrouwekerk. In de 15de eeuw geschiedde er in Amersfoort een "wonder" en daardoor ontwikkelde de stad zich tot een populaire bedevaartsplaats. Van het geld dat daarmee werd verdiend, kon een grote kerk worden gebouwd. Na de reformatie echter verliep de belangstelling en in de 18de eeuw deed de kerk zelfs dienst als opslagplaats voor buskruit. In 1809 tenslotte werd hij afgebroken. De opgraving – die 7 maanden duurde – leverde allerlei interessante informatie op. Een neveneffect was bovendien de ontwikkeling van een speciale tekentechniek die het tekenen van sporen en restanten zeer versnelde en vergemakkelijkte. Na de opgraving werden in het plaveisel van het plein de contouren van de voormalige kerk aangeduid.

Ook buiten de kern wordt onderzoek gedaan, noodgewongen soms, omdat er voor het betreffende gebied bouwplannen zijn. Met name in Noord Amersfoort is de bodem zeer rijk aan resten uit de prehistorie. Daar werden onder meer een boerderij uit de IJzertijd en een grafveld, daterend uit omstreeks 200 na Chr., met crematie-graven, gelocaliseerd. Naar het Middeleeuwse Emiclaer, een grote hoeve of misschien zelfs wel een nederzetting, is tot op heden echter tevergeefs gezocht.

Uitvoerig ging de spreekster voorts in op de medewerking die haar dienst krijgt van andere organisaties en van vrijwilligers. Geen wonder, zou men zeggen, gezien de liefde voor haar werk die ze zo duidelijk uitdraagt. De Gemeente Amersfoort mag zich gelukkig prijzen met zo'n stadsarcheoloog. Wij hadden het in elk geval getroffen met de spreker op onze ledenavond, die haar verhaal bovendien opluisterde met dia's van hoge kwaliteit.

LJW

OPEN DAG VAN HET GOOIS MUSEUM

Zaterdag 1 september jl. hield het Goois Museum voor het derde achtereenvolgende jaar haar open dag. Stond deze dag vorig jaar in het teken van de Middeleeuwen, dit keer was het thema 'De jaren '20 en '30'. Hiermee sluit het museum aan bij de culturele manifestatie die eind september plaatsvindt ten gevolge van de opening van het verbouwde Gooiland.

De meer directe aanleiding voor de keuze van het thema vormt de tentoonstelling 'Nieuwe vormen in gebruiksglas 1915 – 1930', die tevens op 1 september in het Goois Museum werd geopend.

Oldtimers en Ladies and gentlemen

De open dag begon met een tocht van historische automobielen vanaf de Kerkstraat naar het museum. Niet alleen de oldtimers trokken veel bekijks. Minstens zoveel aandacht was er voor de inzittenden: de medewerkers van het museum die, geheel in stijl, gekleed waren als 'ladies and gentlemen' uit de twintiger en dertiger jaren.

De Schoenpoetscompagnie herstelde het oude beroep van schoenpoetser in ere. Met een speelkaart tussen de schoen om de kousen smetteloos te houden.

Na aankomst bij het Goois Museum werd het startsein voor alle feestelijkheden gegeven door de wethouder van Cultuur, de heer H. Versloot.

Programma

Op de Kerkbrink voor het museum werd de bezoekers een zeer gevarieerd programma aangeboden. Poppenspeler Rob Numan, zo langzamerhand een vaste medewerker aan de open dag, gaf ieder uur een voorstelling in de kast. Dansschool Doré demonstreerde de charleston en de quickstep, dansen die de tijdgeest van de jaren '20 goed weergeven. De jonge pupillen van Marjoleins Dance Studio voerden een showdansnummer op. Salonmuziek stond centraal in het optreden van het Charivari Trio. Cabaretière Dorien Mijksenaar bracht een programma ten gehore van bekende en onbekende cabaretliedjes van o.a. Koos Speenhoff, Pisuisse en Louis Davids.

Voor de swing zorgde de gehele dag het dixielandorkest Tin Town Dixie Dukes. Verder kon men voor vooroorlogse prijzen de schoenen laten poetsen door de Poetscompagnie.

In het museum werden films gedraaid van Laurel & Hardy en Charlie Chaplin. Op de eerste verdieping stond een prachtig exemplaar van een jukebox uit 1938, waarop platen uit de jaren '30 gespeeld konden worden.

Ook de beide exposities in het museum trokken veel belangstellenden. Speciaal ten gevolge van de open dag is er een foto-expositie ingericht, gewijd aan het Gooi in de periode tussen de beide wereldoorlogen. Deze tentoonstelling werd samengesteld door Drs. Egbert Pelgrim, die als vrijwilliger werkzaam is in het Goois Museum.

De expositie 'Nieuwe vormen in gebruiksglas 1915 – 1930' trok eveneens zeer veel bezoekers. Er wordt een overzicht gegeven van de glasfabricage van de Glasfabriek Leerdam in genoemde periode. Dit glaswerk was een produkt van de nauwe samenwerking tussen de idealistische directeur P.M. Cochijs en diverse kunstenaars. In de expositie is glaswerk te zien van o.a. Berlage en Copier.

Geheel in stijl werd de dag besloten met een thé dansant in Hotel Restaurant 't Hof van Holland. Tijdens dit thé dansant konden de museummedewerkers, waaronder vele vrijwilligers,

vermoeid maar voldaan terugzien op een zeer geslaagde open dag. Duizenden bezoekers bezochten de activiteiten in en om het Goois Museum en voor velen was dit een eerste kennismaking.

Dieneke Onderdelinden

De heer Th. Huys uit Voorburg zorgde met zijn draaiorgeltje voor vrolijke muziek

'Nieuwe vormen in gebruiksglas 1915 – 1930'
'Het Gooi in het interbellum'

Goois Museum – 1 september t/m 4 november 1990